

caro ejus fuisse *in similitudinem carnis peccati*, ob assumptas ultro pœnalitates, quæ carnem humanam peccato maculatam tanquam pœnæ comitantur.

Ad 2um. R. Dicunt esse mundatam, intelligendo mundationem, quæ pro termino a quo dicat negationem sanctitatis, vel culpam quæ præcessit *N.* quæ pro termino a quo dicat culpam quæ futura fuerat, nisi gratia præcessisset *C.* Cajetanus ipse hæc objiciens fatetur testimonia illa optime et proprie intelligi de præservatione: et NAZIANZENSIS non sine mysterio vocat *B. V. præpurgatam*.

Ad 3um. R. Hæc verba nec sunt EUSEBII Emisseni, utpote cujus scripta intercederunt, sed EUCHERII Lugdunensis vel FAUSTI Rhegiensis Episcopi; nec fideliter referuntur. Non enim dicitur absolute, neminem, neque etiam Virginem, caruisse originali peccato, sed: neque *per se* immunis est ipsa genitrix Dei; quod verissimum esse num. pr. dictum est, et ostendit simul, per Christum Virginem fuisse immunem.

Ad 4um. R. Periodus ista non est ANSELMI; sed Bosii, qui ad Anselmum velut quiddam objectans loquitur: cumque non de conceptione duntaxat, sed de nativitate etiam disserat, in omnium sententia expositionem exigit. Porro hic loci datum ANSELMI responsum, Virginem nempe *ab omni labe fuisse mundatam*, eandem explicationem patitur, quam ad 2um. dedimus: quin etiam postulare videtur, ut cum iis, quæ L. de Concept. Virg. cap. 7. et 48. dixerat, conciliari possit. His adde celebre illius dictum apud Raynaudum, Opusc. de pietate Lugdun. *Non puto amatorem Virginis, qui respuit celebrare ejus conceptionem*. Unde CONC. CANTUARIENS. AN. 1328. testatur, a S. ANSELMO cultum Immaculatae Conceptionis primo in Angliam inductum.

Ad 5um. R. Nec S. BERNARDI reprehensionem, nec argumentum nobis obesse. Lugdunenses enim is non reprehendit *simpliciter*, quod instituerint hoc festum, sed quod sine Ecclesie Romanæ auctoritate id fecerint: in argumento autem suo nomine conceptionis intelligit primam organizationem corporis, quæ fit inter maritales amplexus et in instanti, quo parentes generant. Hanc autem conceptionem *materialem et imperfectam* a nobis non dici sanctam supra notatum fuit. Quod vero S. BERNARDUS, si nunc in vivis versaretur, nobiscum consensurus esset, ipse satis aperte declarat, dum de hujus festi institutione ait: *Si sic videbatur, consulenda erat prius Apostolicæ Sedis auctoritas*. Et dum epistolæ suæ subjicit hanc clausulam: *Romanæ præsertim Ecclesie auctoritati atque examini totum hoc, sicut et cætera, quæ cujusmodi sunt, universa reservo; ipsius, si quid aliter sapio, paratus judicio emendare*.

Ad 6um. R. Non negari a nobis Sanctos quosdam atque *veros* etiam *Mariophilos* contrariæ fuisse opinionis: Eorum vero auctoritatem eam esse, quæ aliorum piæ sententiæ et Patrum traditione fundatæ, et Ecclesie favore confirmatæ, et communi Fidelium devotione præceptæ præferri aut æquiparari queat, inficiamur.

124. *Obj. III.* Sententia nostra ex auctoritate Ecclesie nihil videtur retulisse præ contraria, quam testimonium pietatis.

R. *N. Ass.* Ejus falsitas abunde liquet ex dictis num. 120. et 121. Unde sententia pia est proxime definibilis ab Ecclesia, estque conclusio deducta ex præmissis, quarum una est de fide, altera certa et evidens.

Inst. 1. Pius V. sua in Constitutione §. I. *Liberam cuique facultatem relinquit opinandi hujus controversiæ, quamlibet partem, prout vel magis pium vel magis probabile esse judicaverit*. Ergo contraria videtur declarari magis probabilis: et certe probabilis haberi debet, cum eam censurare graviter sit prohibitum ab eodem et aliis Pontificibus.

R. *N. Cons.* Tum quia hanc nec verba evincunt: tum quia aliud est, sententiam alicui videri magis probabilem, aliud esse. Modestissima sed et gravissima est assertio SUARESI: *Dico sententiam asserentem, B. Virginem fuisse immunem ab originali culpa, consentaneam magis esse non solum rationi, sed etiam sanctorum Patrum doctrinæ et Ecclesie auctoritati: quocirca jam hoc tempore existimo sententiam hanc tam esse probabilem, quam intra latitudinem opinionis esse potest*. Quod de censuris additur, perfinet dumtaxat ad id, ne contraria dicatur hæretica aut peccato mortali obnoxia aut impia; non prohibetur tamen dici minus pia, minus communis, communissimo fidelium sensui contraria, propensissimo summorum Pontificum favori repugnans etc. Quin, quamvis a nobis non dicatur falsa aut improbabilis, eam tamen positive probabilem dicere non audemus.

Inst. 2. PAUL. V. et GREG. XV. hanc clausulam suis Decretis addidere: *Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei ullum prorsus præjudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu et terminis, in quibus de præsentibus reperitur, præterquam quoad supra disposita*.

R. Ecclesia instituendo festum Immaculatae Conceptionis, et Alexander VII. declarando ac definiendo per hoc festum coli B. Virginem in puncto creationis animæ et conjunctionis cum corpore fuisse sanctificatam et præservatam a peccato originali, non potuit non inferre grave præjudicium opinionis contrariæ. Quare *clausula illa* nihil aliud significarunt Pontifices, quam quod nolint illi sententiæ præjudicare per prohibitionem, ne publice aut privatim proponatur aut defendatur: sed quod velint illi relinquere eam probabilitatem, quam præcisa hac prohibitionem sententia opposita habere potest in concursu instituti ab Ecclesia festi. Adverte tamen hanc clausulam ab ALEX. VII. esse omissam, et ejus declaratione proxime memorata præcipuum adversarii effugium ereptum.

Inst. 3. Pius V. Officium de immaculata Conceptione a Sixto IV. approbatum, indulgentiis dotatum et insertum Romano Breviario, indignum judicavit, quod in Ecclesia legeretur, utpote ex confictis Patrum auctorumque Ecclesiasticorum testimoniis conflatum, nec Ecclesie menti conveniens; ut ait Natalis Alexander §. 21. Diss. 16. Sec. II.

R. An veram causam referat Nat. Alexander, discernere nunc quidem, quod illud Officium ad manus non sit, non licet; SUAREZ tamen alii que censent, id non fuisse factum, quia aliquid falsum in eo continebatur, sed quia Pontifex omnia ad morem antiquum revocare intendit. Illud certum, multum etiam a Pio V. favoris impensum esse nostræ sententiæ, quod festum *Conceptionis* et *Nativitatis* eodem officio celebrari statuerit, utriusque solemnitatis propria ratione retenta: certum etiam, a Natali Alex. non fuisse detersam Scholio suo III. ad Diss. cit. Romanam censuram hanc: *De Conceptione B. Virginis loquitur contra Pontificum decreta; siquidem post Alex. VII. Constitutionem illi scribere non licuit, Conceptionem B. Virginis celebrari non propter propriam sanctitatem, sed propter sanctitatem et*

dignitatem personæ conceptæ, quæ prædestinata et concepta fuit, ut esset Dei Mater.

Indulgentiarum porro Officij recitatoribus concessarum, qualemcumque subtractionem liberaliter compensavit GREGOR. XV., qui centum annorum indulgentiam concessit pie pronuntiantibus elogium sequens: *Benedicta sit purissima et immaculata Conceptio B. V. Mariæ.*

123. *Obj. IV. B. Virgo debuit dici redempta per Christum; quia juxta 2. ad Cor. c. 5. Christus pro omnibus mortuus est; juxta 1. ad Tim. c. 4. Christus est Salvator omnium hominum maxime fidelium; juxta Canticum ipsius Virginis, Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo, h. e. salvatore, ut textus græcus et omnium expositio habet. Ergo in peccato concepta fuit. Conf. ex ZOSIMO P. M. in ep. inter Augustinianas 157. et S. AUG. conc. 2. in Ps. 60.*

R. Duplex est redemptio, *reparativa* nempe et *præservativa*. 1^a. Datur, quando quis liberatur a peccato jam contracto; hæc strictior et rigorosior est, qua nos a Christo redempti sumus, postquam peccati originalis maculam et captivitatem sub dæmonis potestate jam incurramus. 2^a. Datur, quando quis prius juvatur, et eatenus liberatur a peccato, ut illud nunquam incurrat: hæc nobilior et excellentior est, qua B. V. fuit redempta, cum ob pretium sanguinis Christi prævisum Deus illam a contrahenda culpa originali præservavit. Posterioris liberationis et redemptionis meminit David, dum canit Ps. 83. v. 13. *Eruisti animam meam ex inferno inferiori.* Et Ps. 143. v. 10. *Redemisti David servum tuum de gladio maligno.* Meminerunt etiam Patres, S. AUG. L. 2. Conf. c. 7. et S. BERN. serm. 22. in Cant. Unde ad *Arg. et Conf. D.* Non fuit redempta redemptione reparativa, si non fuit in peccato concepta C. redemptione præservativa N.

Inst. 1. Juxta communem B. Virgo suscepit *baptismum Christi*; ergo habuit peccatum saltem originale; quia ad id delendum baptismus institutus est.

R. N. *Cons.* Rationem D. Baptismus tantum est institutus ad peccatum delendum N. non tantum *subd.* ita ut, nisi actu deleat peccatum, non sit baptismus N. ita ut, nisi per se haberet vim delendi peccata, baptismus non esset C. Baptismus ex Christi institutione 1°. per se confert gratiam primam: per accidens tamen nonnunquam de facto non confert nisi gratiam secundam, quando scilicet adultus perfecte contritus ante baptismum hoc Sacramentum suscipit: 2°. Tribuit characterem servorum Christi et fidelium Ecclesiæ, confertque capacitatem ad reliqua Nov. Legis Sacramenta.

Quamvis itaque baptismus *beatissimæ Virginis* non fuerit necessarius ad effectum 1um. fuit tamen ad effectum 2um. quin etiam ratione 1^a. duntaxat utilis illi fuerat, sicut adulto est in casu dato. Cæterum ex baptismo Christi suscepto tam parum probatur maculata B. Virginis conceptio, quam parum quis deducere potest, Christum habuisse quidpiam pœnitentia eluendum, eo quod suscepit *baptismum Joannis*.

Inst. 2. Corpus B. Virginis fuit obnoxium fami, siti, aliisque vitæ mortalis incommodis, et ipsi morti. Hæc autem sunt pœnæ peccati; ergo.

R. D. M. Hæc sunt *per se* pœnæ peccati, ita ut non forent nisi in corpore humano peccatis subjecto N. de facto sunt pœnæ in corpore peccatis subjecto,

licet in alio non infecto possint esse connaturales C. Inter Baianas propositiones damnatas habetur etiam hæc 73. *Nemo præter Christum est absque peccato originali.* Hinc B. Virgo mortua est propter peccatum ex Adamo contractum. Et 78. *Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio.* Cum vero ex his constet, passibilitatem æque ac mortem corporis homini non tantum ex spirituali, sed et ex substantia corporea composito in statu puræ naturæ fuisse connaturalem, facile intelligitur, qua ratione B. Virgo ærumnis corporis et morti subiacere potuit, etiamsi peccato caruerit originali.

Inst. 3. S. AUG. in conc. 2. Ps. 34. ad vers. *Ego autem, cum mihi molesti essent, dicit: Maria ex Adam mortua propter peccatum, Adam mortuus propter peccatum, caro Domini ex Maria mortua est propter delenda peccata.* Item L. 4. contr. 2. ep. Pelag. c. 4. *De uno solo, inquit, mediatore Dei et hominum Christo Jesu fides catholica novit, quod pro nobis mortem, hoc est, peccati pœnam, sine peccato subire dignatus est; ergo mors in B. Virgine fuit pœna peccati contracti.*

R. N. *Cons.* Sicut ex primo textu constat, aliter Adamum, aliter Christum mortuum esse propter peccatum; sic etiam B. Virgo aliter, ac reliqui posteri, potuit esse mortua propter peccatum. Nempe reliqui sunt mortui propter peccatum Adami tanquam *causam* stricte dictam mortis: B. Virgo autem propter illud tanquam *occasionem* mortalitatis; quia peccatum Adami fuit occasio, dependenter a qua illa fuit decreta mortalis: scilicet *quia*, ut ibid. S. AUG. de Christo præmittit, *carnem assumpsit de massa, quæ mortem meruerat ex peccato.* Causa vero, cur Deus noluerit B. Virginem exemptam a morte, quam tamen a lege fomitis, dolore partus, corruptione corporis, aliisque ærumnis excepit, varia a Theologis assignatur; inter quæ *prima* est, quia mors præ illis ei conducebat magis ad patientiam et meritum: *secunda*, quia sic Christo pro nobis mortuo evasit similior: *tertia*, ut constaret, eam ejusdem nobiscum esse naturæ et non Deam, ut somniabant *Collyridiani*, aut Angelum, ut putabant *Manichæorum* quidam.

Vis secundi textus in eo stat, quod Christus mortuus sit sine peccato pro nobis, et quod hoc fide catholica credendum sit. Nemo autem nostrum asserit, B. Virginem pro nobis esse mortuam, neque tanquam fidei dogma venditamus, B. Virginem mortuam esse sine peccato.

QUÆRES: *An B. Virgo habuerit debitum contrahendi peccatum originale?*

126. *Nota.* Debitum hoc communiter a Theologis dividitur in proximum et remotum. *Proximum* dicitur, quod oritur ex inclusione in pactum cum Adamo initum; ex eo enim sequitur *proxime*, quod posita prævaricatione Adami inclusus ejusmodi debeat tum ob pacti ipsius conditionem, tum ob peccati actualis non remissi naturam in primo conceptionis instanti contrahere peccatum originale, inquinari macula, et debitum ad sustinendam Dei inimicitiam subire, nisi hoc ipso instanti ex misericordia benevolentissima Deus remittat peccatum, cedat juri jam acquirendo, et gratia sanctificante impediatur maculam. *Remotum* dicitur communiter, quod non oritur ex inclusione in pactum, sed tantum ex descensu ab Adamo per viam generationis

ordinariam; quia homo taliter genitus, etsi ex singulari privilegio non fuerit inclusus pacto, debuisset tamen de via ordinaria includi, nisi Deus speciali favore cum ipso dispensasset.

127. R. I. Non est positive improbabile, B. Virginem caruisse debito proximo.

Prob. Sententia negans debitum proximum seu Deiparam peccasse in Adamo, non habet contra se motivum certum et insolubile; nam

Fundamentum primum est generalis propositio Pauli, qua ad Rom. 5. dicuntur omnes in Adamo peccasse.

R. D. Est generalis propositio, sed quæ potest intelligi in sensu accommodo C. quæ debet intelligi in sensu absoluto N. Vid. dict. n. 122. ubi eadem responsio adhibetur ab auctoribus hic nobis contrariis. Quin hoc in testimonio sermonem fieri de ipso peccato originali, apertum fit ex TRID. Sess. 5. can. 2.; utpote in quo anathema infertur illi, qui dixerit posteris Adami non concipi in peccato originali, ratioque subjicitur his verbis: *Cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors; et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Ergo si nullam limitationem ferret generalis propositio, probaret Virginem fuisse etiam in peccato conceptam.

Fundamentum secundum est ratio proponendi dogma de peccato originali a S. Paulo usurpata. Nam 1º. facit sensum copulativum, dum ad Rom. 3. dicit: *Omnes peccaverunt, et egent gloria Dei. Justificati per gratiam ipsius per redemptionem, quæ est in Christo Jesu.* Ergo si postremum membrum habet sensum absolutum, eundem habebit et prius. 2º. Facit comparationem, dum 1. ad Cor. 15. scribit: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur.* Ergo, ut teneat paritas, etiam B. Virginem in Adam mortuam esse oportet. 3º. Argumentatur 2. ad Cor. 5. his verbis: *Si unus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt: et pro omnibus mortuus est Christus.* Invalidum autem esset ratiocinium, aut Christus mortuus non esset pro Virgine, si hæc mortua non fuisset.

R. Vel ipse VASQUEZ nobis contrarius ingenue fatetur, hoc argumento non evinci quæstionem: tum quia in priori Apostolus non contendit, singulos homines nullo excepto peccasse, sed omnes, sive Judæi sive Gentiles sint, deliquisse, et gratia Dei indiguissè, ut ita ostenderet, Judæos ab hac lege non fuisse exemptos, quod haberent legem scriptam et circumcisionem, in qua ipsi præ aliis gloriabantur: tum quia in posterioribus dicuntur omnes mortui; esse autem aliquem mortuum peccato, significat illum in se habere peccatum, unde sequeretur B. Virginem originale etiam contraxisse. Quare

Ad 1um. R. N. *Cons.* Quia sicut identitas vocis gloria non facit, ut eadem gratia reparativa omnes indigeant, sic nec signum copulativum facit, ut vox omnis eundem sensum in primo, ut in secundo, teneat.

Ad 2um. iterum N. *Cons.* Paritas tenet, licet in Adamo Eva non peccaverit; ergo et stare potest, quamvis Deipara non peccaverit in Adamo. Vide præterea expositionem hujus textus num. 73. sub fin.

Ad 3um. etiam N. *Cons.* Vadem hujus responsionis habemus S. ANSELM. in Comment. ad hunc locum scribentem: *Manifeste annuntiat, omnes homines mortui sunt in peccatis nemine prorsus excepto, dempta matre Dei.*

Quin ipsos hic nobis Adversarios vades appellamus. Si enim valet argumentum Apostoli, quamvis B. Virgo non fuerit mortua proprie, quia mors animæ non ipsum peccatum formaliter, sed ejus effectum nempe privationem gratiæ sanctificantis dicit: sed tantum habuit debitum proximum, h. e. debitum subeundi actu privationem gratiæ et mortem animæ: stare etiam ejus vis potest, quia B. Virgo habuit debitum remotum moriendi, cujus effectum ne incurreret, præservata est per mortem Christi. In utraque enim responsione a proprietate verborum receditur cum alio fundamento.

Fundamentum tertium est redemptio saltem præservativa; per hanc enim debuisset B. Virgo excipi etiam ex meritis Christi ut Redemptoris: hoc vero repugnat; quia Christus non fuit prædefinitus ut Redemptor ante peccatum Adæ absolute prævisum. Unde sequitur B. Virginem ante illum ex ejus ut Redemptoris meritis excipi non potuisse.

R. Argumentum hoc penitus enervari, si dicatur, vel Christum ut Redemptorem fuisse prædefinitum ante peccatum Adæ absolute prævisum: vel Christum ut Redemptorem, pactum cum Adamo, peccati permissionem et immunitatem Virginis simul in uno eodemque signo fuisse definitum. Qui vero Christum etiam post Adæ peccatum absolute prædefinitum admittunt, defendunt nihilominus prædictam immunitatem, secundum varium tamen decretorum ordinem, cujuscumque systemati proprium.

128. R. II. Positive probabile est, B. Virginem caruisse debito proximo, h. e. peccato originali in Adam commissio. De probabilitate extrinseca liquet; quia hæc assertio est saltem æque communis ac contraria: *Communior* etiam vocant Recentiores passim, et mea quidem opinione, vere ac recte, si huic sententiæ singulari adversantes se jungantur ab aliis, qui forte privatum adhuc sensum priori articulo oppositum gerunt. Pro *intrinseca* ex motivis plurimis, alias afferri solitis, hæc pauca annotasse sufficiat.

Motivum 1um. est paritas et vis rationum, quæ pro priori articulo allata fuerunt. Nam 1º. SCRIPTURÆ textus, qui ab Ecclesia ad B. Virginem transferuntur, æque videntur excludere ab illa peccatum in Adamo commissum, et quasi actuale originale, ac peccatum contractum, et quasi originale habituale. 2º. TRIDENTINUM, quamvis Sess. 5. bis mentionem in suo de peccato originali decreto fecerit illius effati Paulini: *In quo omnes peccaverunt*; universalem tamen exceptionem de Virgine in clausula subjungit. 3º. SS. PATRES, vel puritatem et sanctitatem prorsus singularem Deiparæ commendantes, vel omne peccatum ab ea quæstionemve de illius peccato quocumque removens, sane probabiliter intelligi possunt enuntiasse de debito proximo, quod re ipsa peccatum est, aut illud saltem supponit. 4º. FIDELIUM etiam sensus omnino communior videtur, ut ex concepta eorum æstimatione de matris Dei dignitate, et ex horrore a macula etiam ab alieno peccato profecta appareat. 5º. AUCTORITAS ECCLESIE POSITIVA quamvis non adsit, ejus tamen permissio post contradictorium in senatu Inquisitionis judicium probabilitatem non levem addit, et notam temeritatis aut imprudentiæ, quam quidam aspergere conantur, diluit.

Motivum 2um. est paritas et vis privilegiorum, B. Virgini communiter concessorum. Nam 1º. si propter dignitatem Matris statuitur esse immunis a peccato originali contracto, ex iisdem etiam rationibus oportet eam eximere

a debito proximo; quia hæc ignominia etiam matris in Adamo peccantis alias redundaret in filium: esset aliqua conventio Christi ad Belial: introisset Sapia in carnata in malevolam animam: nec Amica Sponsi tota pulchra foret, nec sine omni macula. 2º. Sicut fomes concupiscentiæ a peccato est, et in peccatum inclinatur, sic debitum illud proximum a peccato est, et in peccatum nempe originale cuique proprium inclinatur et quodammodo necessitat, ita quidem, ut non nisi per ingens miraculum a culpa originali liberetur, qui ejus debitum habet; ergo si libera admittatur B. Virgo a fomite, liberanda etiam est a debito. 3º. *Virginitas perpetua et incorruptio corporis* vindicatur Virgini, quamvis utriusque defectus esse potuisset sine culpa morali quacumque; ergo immunitas a debito illi asserenda, quod saltem sine culpa in alio admissa esse nequit. 4º. Juxta S. ANSELMUM effatum *decurit*, ut B. Virgo ea puritate niteretur, qua sub Deo major non possit intelligi. Posset autem intelligi puritas major, si Virgo peccasset in Adam; nam puritas eo est major, teste S. THOMA, quo quis magis a peccato recedit; ergo.

129. R. III. Omnino admittendum est, B. Virginem habuisse debitum remotum.

Ratio est; quia juxta sensum Patrum et Ecclesiæ Christus est Redemptor omnium hominum, non tantum in suppositione accommodata, sed absoluta: et B. Virgo etiam vere et proprie est redempta a Christo, omnemque gratiam accepit ex meritis Christi ut Redemptoris; hinc enim ALEX. VII. in Constitutione n. 121. cit. ait sensum fidelium esse, B. Virginem *fuisse speciali Dei gratia, intuitu meritorum Christi, a macula peccati originalis præservatam*; et in Oratione, sub finem Officii parvi Immaculatae Conceptionis apposita, dicitur: *Ex morte filii tui prævisa, eam ab omni labe præservasti.*

Hoc autem explicari imprimis nequit, si non admittatur *debitum remotum*: Deinde nulla ratione minuit puritatem B. Virginis: Denique si etiam minueret, admittendum tamen foret, cum non nisi puritas major, quæ sub Deo est, et honori divino non repugnat, illi adscribenda a sanctis Patribus asseratur.

Textus S. BERNARDI n. 123. relatus probat quidem redemptionem duplici modo a Patribus fuisse usurpatam: Christum tamen non nisi aliquo tantum modo vocari Angelorum Redemptorem, ipsa verba docent.

CAPUT IV.

DE POENIS PECCATI ORIGINALIS.

ARTICULUS I.

AN ET QUENAM SINT POENÆ PECCATI ORIGINALIS IN HAC VITA?

130. *Nota*. De vitæ humanæ miseriis duplex Catholicis est cum Pelagianis controversia: altera, an illæ, ac præsertim concupiscentia sit mala? adeo enim hanc non esse malam contendebant, ut inde eos S. AUG. Libris contra Julianum *patronos, defensores, fautores et laudatores libidinis impudentissimos* passim vocare potuerit: altera, an, quæ vitæ hujus etiam fatebantur incommoda, ortum habeant ex peccato? Hæc enim una et mortem, cum peccatum originale inficiarentur, poenas etiam peccati negabant: quin, referente S. AUG. L. de dono persever. c. 41. n. 27. *Ignorantiam et difficultatem; sine quibus nullus homo nascitur, primordia, non supplicia* (dicebant) esse naturæ. De 1ª. controversia satis dictum: de 2ª. hic breviter agemus, ubi miseriarum vitæ humanæ compendium ex BELLARMI L. 6. de amiss. Grat. præmiserimus.

131. *Dico I.* Mala, hominem post originale peccatum infestantia, alia sunt interna, eaque vel in anima, vel in potentiis animæ, vel in corpore: alia externa, quæ scilicet vel extra hominem sunt, vel ab extraneo adveniunt.

In anima sunt 1º. Amissio justitiæ originalis, quæ præter gratiam sanctificationem complectebatur donum integritatis, quod ex congerie virtutum infusarum intellectum et voluntatem perficientium, obedientia partis inferioris ad superiorem et membrorum corporis ad nutum voluntatis, divinaque protectione extrinseca constabat. 2º. Reatus culpæ, seu debitum sustinendi odium inimicitia divini. 3º. Reatus poenæ, saltem damni.

In potentiis animæ numerantur quatuor vulnera, ignorantia, nempe in intellectu, malitia in voluntate, concupiscentia in appetitu delectabili, infirmitas in appetitu irascibili. Ratione ignorantia sæpe plurima ignoramus agenda, sive quoad nos et vitam nostram ac rerum naturas, sive quoad actiones politicas, sive demum etiam quoad morales: præterea multi etiam homines sunt hebetis valde ingenii, fatui item et amentes etc. Ratione malitiæ voluntas propendet ad bona inferiora et præsentia, neglectis æternis: ad commoda propria et corporis, posthabitis animæ bonis et honestis: ad præsentia etiam diei vel anni, non consideratis incommodis futuris etc.

Ratione concupiscentiæ fertur appetitus ad bona sensibilia, et rebellis pugnat contra spiritum, unde intestinum illud bellum ad mortem usque duraturum nascitur. Ratione infirmitatis homo torpet ad difficultates superandi

